

„ГЪ“ болн „Г“ бичлгънă т у с к а р

Ямаран болвчи келнд чикър бичлгън — эркин тѳр болдж тоолгдна, тер дотр, хальмг келнд, чикър бичлгън — эркин тѳр болдж, ѳдгă цагт тоолгдджана. Болв, мана хальмг келнд зăрм тѳрмүдин хагългдад уга халхнь бăанă.

Чикър бичлгънă зăрм зокал, йоста кевър грамматикд ордж эс батрси учрар, багшир боли сургъульчир зăрмдăн бичлгънд тўрад, эндў гаргъад бăанă. Тер дотр икър «Г» боли «ГЪ» хойр ўзгүдиг бичси цагтан гаргъна. Ўлгўрнь: ноха, така, тоха, маля, элă, кѳрă, керă. Манагъар болхла, ним ўгмүдиг, — хату боли джѳбли эгшгүдтă бăалгънă нерд гидж хойр анъглхми. Хату эгшгүдтă: така, ноха, тоха, гаха, хорха, суха боли нань чиги ўгмүд.

Джѳбли эгшгүдтă ўгмүд: керă, кѳрă, ширă, чирă, Гăрă боли нань чиги ўгмүд.

Ним бăадлгăгъар анъглчкăд, хату эгшгүдтă бăалгънă нердиг: бўрдăгч, гаргч боли залгч киискврмүдт залгч «ГЪ» чилгчин ѳмн бичхми. Ўлгўрнь: сухагъар, сухагъас, сухагъур, бугъин, аюгъин, лугъин, н. ч. Джѳбли эгшгтă ўгмүдиг: керă, шивă, кѳвă, тѳгă, кѳрă н. ч. гаргч боли залгч киискврмүдт йилгъл уга, чилгчин ѳмн залгчч «Г» орулдж бичхми. Ўлгўрнь: кѳѳгин, цѳѳгин, сѳѳгин, кѳѳгър, цѳѳгър, сѳѳгър, кѳѳгас, цѳѳгас, сѳѳгас, кѳѳгўр, цѳѳгўр, сѳѳгўр боли нань чиги ўгмүд.

Ним бăадлгăгъар бичхлă, келхд боли бичхд амр болдж медгднă. Санхд «ГЪ» аагас «Г» — а джѳблнър сонъсгдна, тер учр деерас, эн хойр ааг хойр дарана эгшгүдин ирлцанд хату, джѳблнърнь ирлцўлхми.

Хальмг кел чикър бичлгънд дутудунд, эндў гарад бăадг учр, мана хальмг келнă «ГЪ» боли «Г» айтă ўгмүд, хойр анъгър ик кезанас нааран келгдг учрар бас эндў гаргългънд немр болнз. Хальмг зăрм амтн хуургъси талан шахч, аман заадж зăрм аасиг келнă: Чирăгъан угъа. Ингдж келхлă. Чирăгъан — гиси ўгд, хатугъар «ГЪ» гиси а чилгчин ѳмн залгъвр болдж сонъсгдна. Зăрм амтн ним ўгиг танъна талан авч келнă. тер цагт джѳблнър «ГЪ» биш. «Г» гиси а сонъсгдна — чирăгъан — гидж.

Ним йовдл «Г» боли «ГЪ» хойр аастă ўгмүд деер гарна. Нег цѳн ўг «Ы» аагин тускар. «Ы» ааг алфавитд орулдж авдг болв чиги. эгшг аасин даранд орулси юмн уга. Тер учрар деерас «Ы» гидг а хальмг ямаран чиги ўгмүдт ордж бичгдхш. Мини уханд болхла. «Ы» ааг ар дарана эгшгт тоолхми. терўг хальмг ўгмүдт бас олзлхми. Ўлгўрнь: малин, гарин, царин, аавин, аратин, сарин, тугълин н. ч. Келси цагт: малин царин, тугълин, аратин гидж келхшвдн: мадын, царын, тугълын. аратын. гарын гидж хатугъар келнăвдн.

Кемр бидн «Ы» гидг ааг ўгмүдт тѳргч киискврт бичхлă. зокал йилгъвртă негн болдж, эндў гаргълд хоома болх, эс гидж нег саамд «И» бичăд, нег саамд «Ы» бичăд бăахлă, эндў гарад бăахнь лавта. Даругъас келнă туск конференц кедж, ним алнътрдж бичлгънă тѳрмүдиг чикър хагълх кергтă.

Н. КАТЫШЕВ.

Каспийск дундин школин багш.